

Erasmus School of
Social and
Behavioural Sciences

Welkom bij de 5^e Van Doorn lezing

Dagvoorzitter: Tracy Metz

Organisatie: Departement Bestuurskunde en Sociologie ism de prof.dr. Jacques van Doorn leerstoel | NIAS-KNAW Van Doorn Fellowship

Erasmus University Rotterdam

Erasmus School of
Social and
Behavioural Sciences

Hip ondernemerschap, culturele consumptie en nieuwe stedelijkheid

Jan Rath

5^e Van Doornlezing

Erasmus University Rotterdam

Menu van de dag

- Veranderende winkellandschappen
- Opkomst 'nieuwe' middenklassen
- Stedelijke scenes
- Koffiedrinkende middenklassers
- Broedplaats voor buurtgevoel?
- Maatschappelijke betekenis

Erasmus

Veranderende winkellandschappen – heel vroeger

Veranderende winkellandschappen – vroeger

Erasmus

Veranderende winkellandschappen – nu

Erasmus

Symbolen van gentrificering

Erasmus

Symbolen van gentrificering

Erasmus

Voor / na

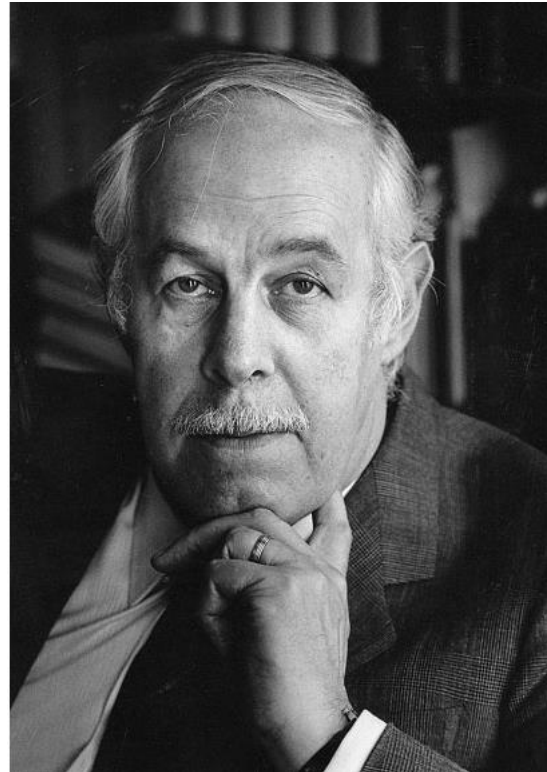
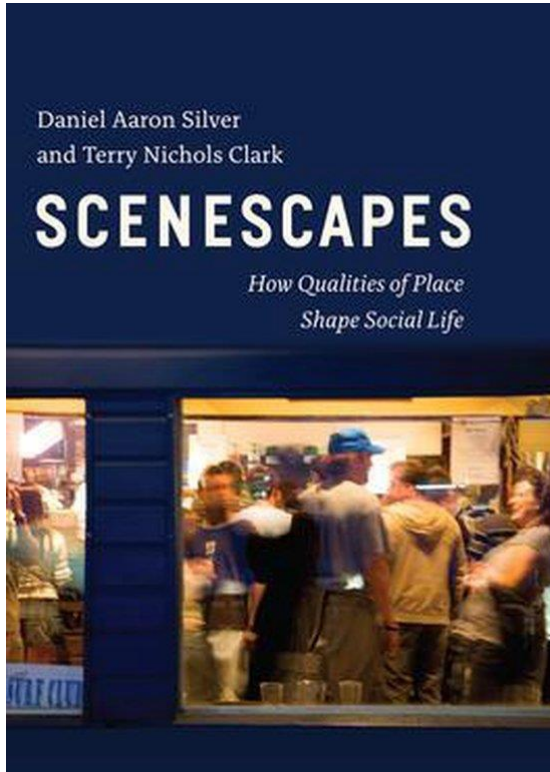
Erasmus

Voer / na

Erasmus

Sociologische denkkaders

Wijk en stad:
reële integratiekaders?

J. A. A. van Doorn

In 1955 organiseerde het toenmalige Instituut voor Sociaal Onderzoek van het Nederlandse Volk (Isonevo) een congres om 'Sociale samenhangen in nieuwe stadswijken'. De beschouwing hier afgedrukt is een bewerking van het pre-advies van (prof.) dr. J. A. A. Van Doorn. De actualiteit van het onderwerp bestaat nog steeds. Men kan echter zeggen, dat het congres, en met name Van Doorn's betoog, de discussie erover in het vlak der realiteit heeft getrokken. Er wordt sindsdien minder vanuit romantische visies over het onderwerp gesproken en gesproken. Het pre-advies heeft naar ons oordeel nog altijd grote waarde. Wel was het nodig de tekst wat aan te passen, terwijl ook het aantal noten drastisch is beperkt. Geheel gelukkig is ons dat met. Men dient zich als lezer voortdurend te realiseren dat hier een schrijver aan het woord is in het jaar 1955.

Sj. Groenman, H. de Jager

A. Het probleem

1. De nieuwe stadswijk en de wijkgedachte

De ontvankelijkheid der ideeën

Reeds in de jaren kort na de Eerste Wereldoorlog hield de kwestie van de bestuursdecentralisatie van de grote stad de gemeenteraden bezig.¹ Na de junsten traden de stedsbouwkrachten in het krijt, onder wie vooral de leden van de zg. groep-Dos door hun publicatie in 1946² een beslissende stoot gaven tot de

Koffiebar als casus: intensief stadssociologisch veldwerk

Vroeger: kant-en-klare koffie met of zonder melk

Erasmus

Nu: versbereid, hoogwaardig, *customized*, keuze te over

Latte / cappuccino art

Erasmus

Latte / cappuccino art – 3D

Erasmus

Selfieccino

Erasmus

A world of high connaisseurship

Aroma Chemistry
THE AROMA OF COFFEE

COFFEE BEANS & COFFEE BREW

ROASTED COFFEE BEANS CONTAIN OVER **1000 CHEMICAL COMPOUNDS**

EXTRACTION YIELDS DURING COFFEE BREWING
NON-POLAR COMPOUNDS: 10-25%
POLAR COMPOUNDS: 75-100%

Not all compounds in coffee beans are extracted during brewing. Polar molecules are more soluble in water; they arise when uneven sharing of electrons between atoms leads to the two ends of a molecule having slight electrical charges.

A SELECTION OF AROMA COMPOUNDS IN BREWED COFFEE

 2-FURFURYLTHIOL roasted (coffee)	 2-METHYL-2-BUTENE-1-THIOL amine-like, sulfurous	 3-MERCAPTO-2-METHYLBUTYRATE catty, roasted	 METHANETHIOL rotten cabbage	 METHYLPROPANAL floral, spicy
 3-METHYLBUTANAL fruity, malty	 ACETALDEHYDE pungent, fruity	 (E)-B-DAMASCENONE honey, fruit-like	 GUAIACOL smoky, spicy	 FURANOL sweet, caramel
 2-ISOBUTYL-3-METHOXYPIRAZINE earthy	 2-ETHYL-3-ISOBUTYLPYRAZINE earthy, roasted	KEY ● Sulfur-containing ● Aldehydes & ketones ● Phenolic ● Furans ● Pyrazines		

Coffee contains several hundred different chemical compounds, but only a minority of these contribute to the aroma. A compound's contribution to aroma is dependent on both its concentration and the threshold at which its smell can be perceived by humans. There are also variances in chemical composition for different coffee beans, leading to the variety of differing tastes and aromas.

© COMPOUND INTEREST 2015 - WWW.COMPOUNDCHEM.COM | @COMPOUNDCHEM
Shared under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives license.

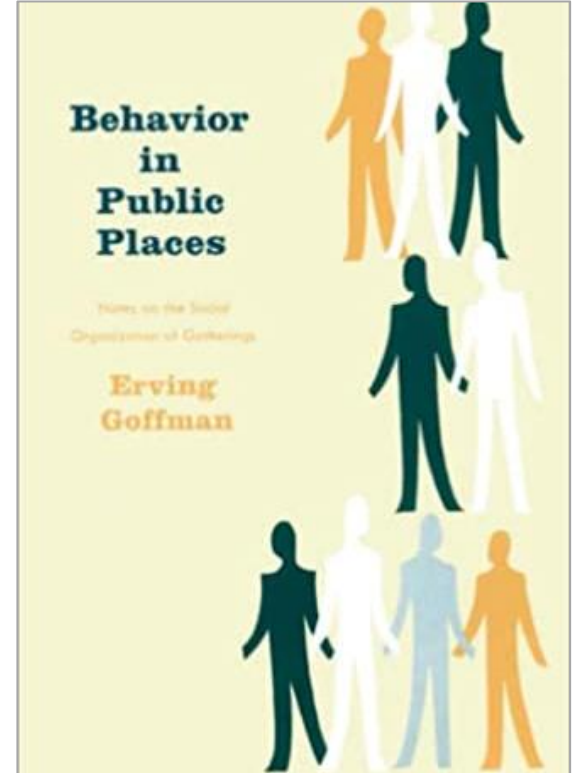
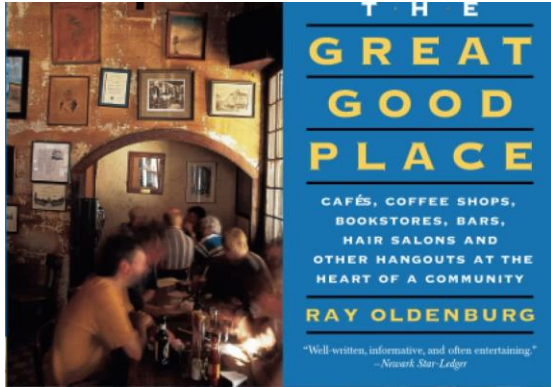

Koffiedrinkers

Erasmus

Koffiebar als broedplaats voor buurtgevoel

A fourth place?

Erasmus

De wijkgedachte in de praktijk...

Erasmus

Een familiedroom

Erasmus

Laat die gentrifiers maar komen!

Urban Tour Guide / Urban Geographer / Writer on Urban Affairs

WELKOM WEBLOG BIJeenKOMSTEN BOEKEN CONTACT

Laat die gentrifiers maar komen!

(verscheen eerder op www.stadslevenamsterdam.nl)

Ask the local gentry, and they will say it's elementary

Frank Sinatra (Sammy Cahn)

Binnen de stadssociologie en -geografie is er geen term zo beladen als *gentrification*. De voor- en tegenstanders beschuldigen elkaar van politieke correctheid respectievelijk elitair marktdenken. De scheidslijn wordt

f
t
g+

Erasmus

Huiskamer van de buurt?

Erasmus

Hippe ondernemingen, culturele consumptie en nieuwe stedelijkheid

Effecten van commerciële gentrificering

Van Doorn Essay

Jan Rath

Slot

Met dank aan:

- Erasmus Universiteit Rotterdam, Erasmus School of Social and Behavioural Sciences
- Curatorium Prof. Dr J.A.A. van Doorn Leerstoel
- Netherlands Institute for Advanced Study (NIAS) van de Koninklijke Academie van Wetenschappen
- Universiteit van Amsterdam, Afdeling Sociologie
- Coffeïne
- en vele anderen...

Erasmus

Paneldissussie met:

Joke van der Zwaard, zelfstandig onderzoeker

Paul Sharo oprichter van Man met Bril Koffie

Ron van Gelder, Alliantie Hand in hand, Winkelboulevard Zuid

TOEGANG TOT DE STAD

Een verhaal over plaatsmaken

Joke van der Zwaard,
zelfstandig onderzoeker

15 oktober 2020

<https://www.youtube.com/watch?v=oXvXs2pksEw>

- Rotterdam zuid foto

Erasmus

Erasmus School of
Social and
Behavioural Sciences

Afsluiting en receptie

Dank voor uw aanwezigheid!

De lezing is binnenkort terug te zien via:

eur.nl/essb/over-essb/van-doorn-leerstoel

Erasmus University Rotterdam

The Erasmus University logo, featuring the word "Erasmus" in a white, elegant, cursive script font.